

Naročninaznaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.**Posamezna šte. 1 Din**UREDNIŠTVO: telefon številka 21
UPRAVA: telefon številka 54

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko**Cena oglasov**Na oglasni strani: cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.**Rokopisi se ne vračajo**

II. LETO

Murska Sobota, 27. avgusta 1933.

ŠTEV. 35

Občinske volitve,

v dravski banovini, se kemduže tembole približavajo. Po vesteh nekaterih listov bi se morale vršiti že 24-ga septembra, kar pa se je uradno demantiralo. Izgleda tako, da se volitve pred mesecem novembrom nikako nemorejo vršiti in sicer iz enostavnega vzroka, ker je združitev (komasacija) občin v velikih upravnih občin še ni izvršena in ker banski svet še ni imel v to svrhu potrebnega zasedanja, na katerem zasedanju mora prinesiti uredbo o volilnem postopku. Prvo je logično, drugo pa je z zakonom predpisano. Nihče v Prekmurju pa si ne želi občinskih volitev ravno v mesecih največje sejetve, nikakor pa ne tako dolgo, dokler komasacija občin ni popolnoma izvršena. Dvojno razburjenje po nepotrebnem in dvojni stroški pa — nima pomena.

To je eno mnenje. Kakšno je pa splošno mnenje?

Splošno mnenje pa je različno. Dosedaj se je želelo splošno, da se volitve vršijo čeravno v tej obliki občin. Zakaj? Skoraj polovica občin je imelo župane, ki so naredili občanom samo škodo in se vkornili na svojem položaju tako, da se jih je večina izmenjala, pa je ta želja med prebivalstvom minila, ali vsaj deloma popustila. Da je popustila, je pa vzrok tudi drugi.

Pred kratkem je precej prahu dvignil sklep sreskega odbora JNS glede komasacij občin. Ni tičal vzrok razburjanja poedinah občin ali občanov izrecno v tem, zakaj so jo dodelili v to ali ono veliko občino. Vzrok je bil ta, da se ljudje, ki ne vedo tega, da ostane njihova občina še naprej tako katastralna občina, kakor dosedaj in da je velika občina samo za skupno opravljanje uprave, zato se imenuje tudi **upravna občina**. Pri teh ljudeh je popustila želja po občinskih volitvah, misleč, da če se ne bodo forsirale volitve, tudi velikih občin ne bo, temveč ostanejo mali „sovjeti“ z dobro vsidrano „vlado“ brez vsake vojne napovedi — od zunaj.

Bilanca mišljenj v tej zadevi, z ozirom na Prekmurje, pa bi bila, da so občinske volitve potrebne. V svrhu tega pa je še potrebnejše, da se komasacija občin od višje inštanace čimpreje izvrši. Ko se to enkrat stori, uredi, vpelja in spravi v popolni tir, tedaj bodo pohenjali z na-

sprotnimi trditvami ljudje, ki so danes še nasprotniki velikih občin, čeravno ne vejo sami — zakaj. Nezadovoljstvo se precej zmanjša, uprava bo na hasek občanov funkcionirala tako točno in s tako štedljivostjo, kakor bodo si to prebivalci-volilci izvolitvij opoedinih funkcionarjev sami želeli. — r

POLITIČNI PREGLED

Jugoslavija. Udruženje izvoznikov je priredilo 20. t. v Arandjelovcu veliko konferenco za sadjerejce. Na tej konferenci so se obravnavala važna vprašanja o letošnjem izvozu. — V Beogradu so se sestali zastopniki banovinskih gostilničarskih udruženj. Na konferenci se je razpravljalo o važnih izpremembah zakona o trošarinah na vino in žganje. — Nekateri listi so prinesli vest, da se bodo 24. septembra vršile občinske volitve v dravski, drinski in dunavski banovini. S pristojnega mesta se zdaj objavlja da te vesti niso točne.

Avstrija. Nemčija še vedno napada potom radija svojo sosedo. V govorih, ki jih imajo voditelji nar. socialističnega gibanja, pozivajo, naj se avstrijsko ljudstvo upre sedanji vladi. Ker vsi protesti niso v Berlinu ničesar zalegli, namerava avstrijska vlada prekiniti vse odnose z Nemčijo. Vlada je sklenila, da izgubi državljanstvo, kdor v inozemstvu na kakršenkoli način podpira rovarjenje proti Avstriji. Radi istega vzroka se more zapleniti tudi premoženje oseb, ki so izgubile državljanstvo. V večih krajih so orožniki odkrili tajne zaloge orožja in streliva v hišah narodnih socialistov. Premoženje bo zaplenjeno nad 7000 osebam, večinoma bogatejšim ljudem, o katerih sumijo, da delajo v inozemstvu proti sedanji vladi.

Anglija. Ukrep nemške vlade, ki zabranjuje nemškim državljanom pri potovanju ali pošiljanju blaga uporabiti tuje ladje, je v angleških krogih izzval veliko ogorčenje. Ta ukrep je naperjen naravnost proti Angliji. Ker je Nemčija tudi z raznimi carinskimi ukrepi silno škodovala angleški zunanji trgovini, namerava angleška vlada odrediti zelo učinkovite protiukrepe. Paroplovne družbe so stavile predlog, naj se nemškim ladjam prepove vsak pristanek v angleških lukah. Angleški

listi povdarjajo, da je Nemčija s tem izzivalnim postopanjem izgubila v angleški javnosti poslednjo naklonjenost. V Londonu je bila otvorjena svetovna konferenca za pšenico. Sodelujejo zastopniki 31 držav.

Bolgarija. Bivši predsednik vlade Aleksander Cankov bi skoro postal žrtev atentata. Neznani mladenič je proti njemu vrigel dve bombi, ki sta pa ravnile le oba spremljevalca. Cankov sam je ostal nepoškodovan. — V političnem življenju se pripravljajo zopet velike in važne spremembe. Ustanovila se je „Stranka Stambolijskega“ ki ostro nastopa proti sedanji vladi. — Zaradi atentata na Cankova so pristaši bivšega predsednika sklicali v Plovdivu veliko zborovanje. Policija, ki je shod prepovedala, je skušala zborovalce razgnati, čemur so se pa ti uprli, ter začeli streljati iz revolverjev. Ker je nato policija z golimi sabljami naskočila demonstrante je bilo pri tem več ljudi težje ranjenih.

Irska. Kljub ukrepom vlade se je položaj poostiril. Vlada je odločno pripravljena, da z silo uduši vsak odpor proti njej. Pričakovati je, da bo po razoustu fašistične stranke sledil razoust parlamenta. V kratkem se nameravajo izvesti nove volitve, ki bodo imele značaj ljudskega glasovanja za proklamacijo za samostojno irsko republiko. — Nad glavnim mestom Dublin in okolico je bilo proglašeno obredno stanje. Po vsej deželi je bila uvedena splošna preiskava, da se izsledi skrito orožje. Mnogo ljudi je bilo aretiranih.

Nemčija. Na nekem tečaju narodno-socialistične stranke je dr. Casper predaval o bodoči nemški državni ustavi. Iz njegovih besed je bilo razvidno, da bo nova ustava, ki jo že sestavljajo, docela odpravila državljanske svoboščine in nalagala samo še dolžnosti do države in njenega voditelja. — Dan za dnem se vrše nove

Prosimo cenj. naročnike, da plačajo zaostalo naročnino!

aretacije. Kdor je le malo na sumu, da je proti režimu, roma v zapore. — Število beguncev iz Avstrije znaša nad 8000. Največ jih je iz Tirolske. Oblasti so jih razdelili v oddelke in jim dodelili avstrijske in nemške vojaške poveljnike, ki jih urijo v orožju.

Italija. V vladi se bodo izvršile velike spremembe. Pri tej ispremembi bo Mussolini znova prepustil vodstvo zunanjega ministrstva Grandiju, ki je poslanik v Londonu. Mussolini si bo med drugim pridržal notranje ministrstvo. Dosedanji letalski minister Balbo bo podal ostavko, ker bo imenovan za šefa glavnega generalnega štaba. — Italijanska vlada je vnovič posredovala v Berlinu zaradi Avstrije in prijateljsko svetovala vladi naj opusti vsake napade napram svoji sosedu. — Bajé bo v kratkem podpisana italijansko-ruska pogodba o nenapadanju. Ni izključeno, da bi zaključitev te pogodbe ne pospešila priprave za slične pogodbe med Italijo, Poljsko in Malo antanto.

Amerika. V zadnjem času so sprožili politični krogi v Argentini veliko gibanje proti priseljevanju tujcev. Argentinski politiki računajo, da bodo s prepovedjo doseljevanja dosegli znatno omiljenje brezposelnosti Brezposelnih je v vsej državi 350 000. Zbornici je bil predložen zakonski načrt, po katerem naj bi vlada dala 5 milijonov pezet za prisilen povratek v domovino za vse brezposelne priseljence, ki do sedaj še niso pridobili argentinskega državljanstva. — Na inozemskih borzah zaznamujejo zopet znaten padec ameriškega dolarja.

V državno strokovno pletarsko šolo v Ptaju

se sprejmejo učenci in učenke, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest letnikov osnovne šole in so najmanj 14 let stari. Ptujška šola jih izvežba teoretično in praktično v vrboreji in pletarstvu, ki more nuditi kot domača obrt mnogim lep zaslužek, posebno takrat, ko kmetijsko delo počiva. V šolo se prijavite najkasneje do 1. septembra. Upraviteljstvo šole vam da potrebna pojasnila.

17. septembra 1933 javni nastop Sokola v Murski Soboti

Resolucija

sprejeta na izredni skupščini Krajev. organizacije J. N. S. v Pertoči, dne 20. VIII. 1933 :

1. Našemu narodnemu poslancu g. J. Benku izrekamo neomejeno zaupanje in se mu zahvaljujemo za njegovo neumorno delo. Prosimo ga pa, da tudi v bodoče upošteva naše želje in jih na merodajnih mestih tolmači.

2. Izrekamo zaupnico kraljevi vladi in vsemu narodnemu predstavništvu.

3. Kraljev. vlado in narodno predstavništvo pozivamo, da pri prvem zasedanju sprejme končno veljaven in koristen zakon o razdolžitvi kmeta, kajti dosedanjí provizorji niso prinesli zaželenega efekta in so le kreditne razmere poslabšali.

4. Zakonski predlog, ki ga je predložilo Jugoslov. učiteljsko Udruženje, da se zopet uvede stalnost učiteljstva na mestu, priporočamo narodnemu predstavništvu in kraljevi vladi, da se ga sprejme, ker smatramo da bo to v prid šoli in obče narodnemu prosvetovanju.

5. Prosimo g. narodnega poslanca, da skuša doseči na merodajnem mestu, da se naše občine na novo razmerijo in napravijo novi katastri, kajti v mnogih slučajih parcele glede lastnikov in mere ne odgovarjajo več dejanskemu stanju. Ker se itak dela na tem, da se ves teritorij države znova parcelira, prosimo, da se to izvede pri nas čimprej.

6. Tranzitni promet preko Cankove skozi Avstrijo v G. Radgono je za severo zapadni del našega sreza velike važnosti in naprošamo zato g. narodnega poslanca, da se zavzame na merodajnem mestu za to, da se to zopet uvede v neomejenem obsegu.

7. Pri sklepanju trgovinskih pogodb naj se upošteva naša živinoreja in skuša doseči dobra tržišča za izvoz naše živine in s tem zboljšanje cen.

8. Kr. vlada naj prepriča, da bi se kmetu odkupovalo žito po sramotno nizkih cenah, kajti od tega nima koristi naš konzument, temveč le nekateri špekulanti, ki kmetu v najhujši stiski proizvode odkupijo ter jih nato, ko napolnijo svoja skladišča, stavijo s prekomernim dobičkom splošnosti na razpolago. Eventuelno naj se omogoči kmetom plačevati svoje davke s poljskimi pridelki (pšenico) za katero pa je potrebno, da se cena na primerni bazi ustali.

Za krajevno organizacijo J. N. S. v Pertoči:

Presednik: Tajnik:
Čontala Janez s. r. Bablč Filip s. r.

Premovanje plemenskih konjev

Konjerejsko društvo za Dravsko banovino priredi letos premovanje plemenskih konjev pod običajnimi pogoji in sicer:

Ljutomer, dne 31. avgusta na glavnem trgu, začetek ob 8 uri za srez Ljutomer.

Sv. Lenart Slov. gorice, dne 12. septembra začetek ob 9. uri na Posojilničnem dvorišču za srez Maribor levi breg.

Moškajnci na občinskem pašniku, dne 13. septembra začetek ob 1/2 9 uri za srez Ptuj.

Bettinci pri cerkvi, dne 14. septembra začetek ob 1/2 9. uri za srez Murska Sobota in Dolnja Lendava.

Sv. Jernej na Dolenjskem na sejmišču, dne 18. septembra t. l. začetek ob 1/2 9. uri za srez Krško in Brežice.

Murska Sobota

Osebna vest. K davčni upravi v Šmarje pri Jelšah je premeščen tukajšnji davkar g. Lotrič Rudolf. Na njegovo mesto pride g. Fabič Stanko iz Vrhnike, ki je pred meseci že tukaj služboval.

— **Sport.** Verifikacijska tekma med S. K. Muro in S. K. Panonijo je končala z zmago Mure v razmerju 0:8.

— **Začetek šolskega leta.** Po odloku kr. banske uprave se bo na osnovnih šolah pričelo novo šolsko leto dne 2. septembra z božjo službo. Redni šolski pouk se prične v ponedeljek, dne 4. septembra.

— **Strelska družina** priredi v kratkem enodnevno nagradno streljanje na lastnem streljišču pri fazaneriji. Podrobnejša pravila za to tekmovanje objavimo v kratkem, pač pa se opozarjajo vsi strelci, da morajo imeti najmanj 10 serij po 5 strelcev, ako hočejo tekmovati. Strelske vaje so redno vsako nedeljo od 9–12 ure in od 14–17. ure ob lepem vremenu.

— **Nesreče.** Petletni Krampač Arpad iz Kota, čigar starši so na sezonskem delu v Franciji, je po nepredvidnosti padel z voza, ter si pri tem močno poškodoval ramena. — Težke poškodbe je dobila na glavi Šumak Ivana viničarka iz Kocjana. Padla je s kolesa. — Balažič Matija iz Mostja je padel z voza in si poškodoval desnogo. — Brunec Terezija posestnica iz Serdice je doma pri mlatitvi padla z lestve in si pri tem zlomila nogu. — Posestnik Korpič Jožef iz Čepinci je dobil pri mlatitvi roko v stroj. Njegove poškodbe so hude. — Vsi se zdravijo v tukajšnji bolnišnici.

— **Nedeljske prireditve.** V nedeljo, dne 27. t. m. nastopi proti tukajšnji S. K. Mura, S. K. Rapid iz Maribora. Začetek tekme bo ob pol 4 uri popoldne. V predtekmi se srečata S. K. Drava iz Ormoža in tukajšnji „Zeleno-beli.“ Začetek ob tričetrt na 2.

Rogaševci

— **Kraja ali šala.** Ob priliki sejma v Gor. Lendavi, dne 15. avg. si je neki zlikovec „izposodil“ od nekega sejmarja kolo ter se z njim nemudoma odpeljal. Sejmar je krajo javil orožnikom, ki so nato po vsestranskem iskanju našli kolo v občestnem jarku ob križpotu v Dol. Slavečih. Storilec mogoče ni imel namen kolesa „suniti“, ampak si je gotovo v šali le hotel skrajšati pot domov.

— **Ni varno kjerkoli počivati.** Vročina, ki je pripekala zadnji teden je predvsem popotnike prisilila, da so se zatekli v gostilno hladit in gasiti žejo. Dogodi se pa pogosto, da se marsikdo ob takem hlajenju preveč nasrka božje „kaplice“ ter je nato za nadaljnjo pot popolnoma nesposoben. Istinitost teh besed je občutil neki možki iz G. Slaveč, ki ga je preveč zavžiti alkohol popolnoma strl tako, da je moral svojo pijanost pregnati edinole s spanjem. Zvalil se je kratkomalo ob cestni jarek in sladko zadremal. Med spancem pa mu je neznanec ukradel popolnoma nov klobuk ter napravil kolo, ki je ležalo tik njega, z prerezanjem gumijev, popolnoma nerabno za nadaljnjo pot. Prizadeti si bo zapomnil, da res ni varno kjerkoli počivati.

— **Tihotapstvo.** Kljub vsej obmejni carinski strogosti, še vedno nekateri tvegajo svoje življenje. 19. avgusta so graničarji vlovili na meji v Serdici celo tri mladoletne deklice, od kojih je vsaka vtihotapila 1/2 litra petroleja. Popolnoma lahko bi se dogodilo, da bi vsa trojica postala žrtev carinske neposlušnosti. Radi mladoletnosti ne zadene deklic po car. zakonu nikakaz kazni. Opažati je, da se starši sedaj pogosteje poslužujejo tihotapstva potom svojih otrok, a to baš raditega, ker se zavedajo, da se mali „šmuglarji“ izpod 14. let ne kaznujejo. Vsled tega bi bilo umestno, da se vsi starši tako zasačenih otrok eksemplarično kaznujejo, a to že radi tega, ker tako lahkomišlno izpostavljajo svojo deco pod puškino cev graničarjev. Starši! Vcepljate raje svojim otrokom spoštovanje do zakonov, ne pa da jih že v rani mladosti navajate na tihotapske pustolovščine. — Isti dan je granična straža zalotila v Ocinjih tihotapca z lepo rejeno kravo. „Grešnik“ je sicer pobegnil v temno noč, a krava pa je bila odgnana na carinski oddelek, kjer je bila v nedeljo 20. avg. prodana za 1.280 Din.

— **Strašna nevihta.** V nedeljo 20. avg. popoldan je nastala nevihta napravila znatno škodo po vseh vaseh od Pertoče do Domajincev. Po dežju se je namreč vsipala debela toča kot oreh, ki je neusmiljeno razcepala vso koruzo in ajdo. Veliko škodo je toča napravila tudi v sadovnjakih in vinogradih.

Blagoslovitev gasilnega doma
Obče mnenje je, da v teh težkih časih brez znatnih denarnih sredstev ni mogoče ustvariti nekaj novega. „Brez denarja v današnjih časih zidati, to je smešno, riskirano, nerešeno uganka i. t. d.“ tako bi odjeknilo od strani slabičev, — delomržežev. Gasilsko društvo Sotina je v teh težkih časih znalo rešiti to uganko. Za obče človeško korist so napeli vrli gasilci, 52 po številu, z pomočjo uvidnih vaščanov vse sile ter z lastnimi žrtvami in pridnostjo doprinesli, da se danes dviguje v Sotini nad 18 metrov visok gasilski dom, ki živo priča, da se z gorečo voljo in podjetnostjo da doseči vse, čeravno ni zato na razpolago potrebnega denarja. Da stoji danes tik meje eden najlepših gasilskih domov naokrog, je glavna zasluga podjetnega društvenega načelnika B. Weissa, ki je bil duša vsega dela ter znal s svojo inicijativo podžgati ostalo članstvo in vaščane k odločitvi za postavitev novega doma. Dne 3. sept. bode ta res krasen dom slovesno blagoslovljen. Ob tej priliki ima gasilna župa Strukovska župni izlet v Sotino, katerega se udeležijo gasil. društva Fikšinci, Serdica, Nuskova, Rogoševci, Sv. Jurij, Pertoča, Dol. Slaveča, Gor. Slaveča in Kuzma. Na sporedu, ki je obilen in pester je ob 6. uri budnica, od 8. do 9. ure sprejem društev in gostov, ob 9.30 uri sv. maša in pridiga pred gasil. domom, ob 10.30 uri blagoslovitev novega doma po kat. in evang. obredu, ob 11. uri pozdrav. govor, ob 13. uri gasilske vaje, posamezno in v skupinah ter končno mimohod v čast gostov. Po sporedu je pri gasilnem domu velika gasilska veselica. Ker bo prireditev res nekaj lepega in ne vsakdanjega, vabimo vse gasilce in prijatelje gasilstva, da se blagoslovitev doma častno udeležijo ter na ta način dajo pridnim Sotinskim gasilcem zadoščenje za njihovo delo.

DOPISI

Rakičan. Tukajšnji dramatični odsek sokolske čete vprizori v nedeljo, dne 28. avgusta 1933. pri gosp. Čačinoviču v Rakičanu, ob 3. uri popoldne šaljivi burki: „Zaklad“ in „Zamorec“. Sledijo še 3. šaljivi prizori. Po igri „Plesna zabava“ pri g. Čačinoviču. Vabimo vse prijatelje od blizu in od daleč. Pohitite ta dan vsi v Rakičan, kjer se boste pošteno nasmejali. V pričakovanju velike udeležbe Vam kličemo bratski Zdravo!

Puconci. Plemenski sejem, ki se je vršil dne 17. t. m. za okoliška selekcijska društva, je razmeroma dobro uspel. Prigona je bilo 25 komadov, od tega se je prodalo 6 bikov in 4 telčke, za ceno Din 6.— za kg. Cena ni bila visoka, vendar napram današnjim mesarskim cenam še ugod-

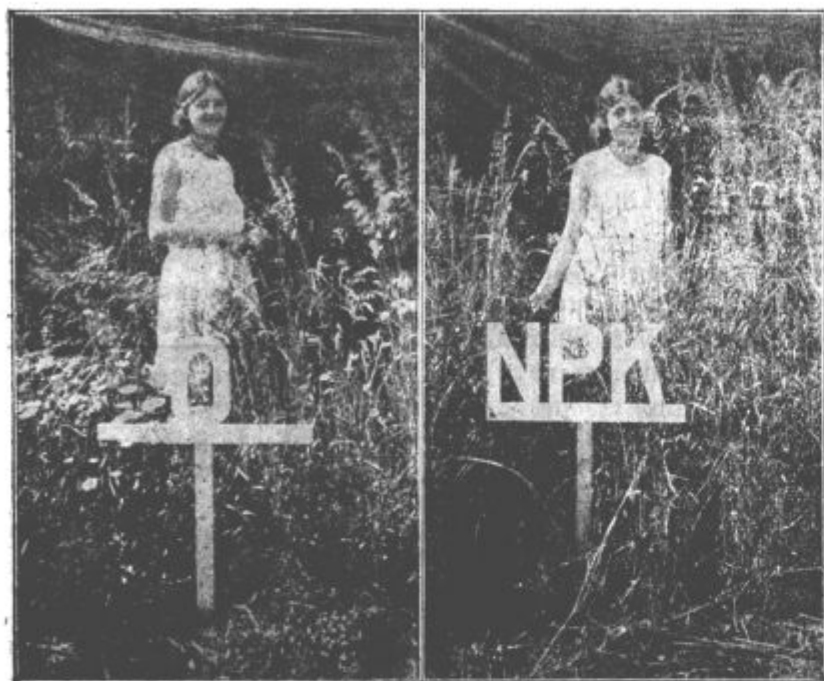
Ste že plačali naročnino?

V nedeljo 27. t. m. popoldne ob 1/2 4 uri nogometna tekma

S. K. RAPID I. (Maribor) : S. K. MURA I.

Predigra ob 3/2 uri S. K. DRAVA (Ormož) : S. K. MURA II.

Pravilno gnojenje—bogata žetev!

Gnojiti moramo v jeseni, pred setvijo! Gnojilo zaorati. Za ozimna žita, travnike, vinograde priporočamo:

Nitrofoskal-Ruše z 40% dušika, 80% fosforne kisline, 80% kalija in 33% apna

Nitrofoskal I. z 80% dušika, 60% fosforne kisline, 80% kalija in 33% apna

Nitrofos z 40% dušika in 12 fosforne kisline

Apneni dušik z 16% dušika in 70% apna.

Naročujte skupno, ker je ceneje radi prevoza! — **Naročila sprejema:**

Tvornica za dušik d. d. Ruše

v Rušah pri Mariboru.

vzklicanji kemprve pokaže na površju zemlje. Ta divja setva se potem z drugim globokim oranjem, z obračanjem podorje, gde mora sprhniti, da nam setva ostane čista. To pa ravno dosta ljudi nešče zarazmeti, dela na svojo škodo ravno nasprotno.

Ešče edno napako sem pa opazil pri obdelavi praje, ki je enako goraj navedeni. Namreč praši večina ljudi ravno zato globoko, ar se boji, da ne bode mogo pri obračanju, če bi prišla suša, orati globoko, če bo plitvo prašo. I gledajte, gda globoko popraši, pobrana taki, zatem pa ide na njivo z valemom kakkoli je rahla tista, pa si nezmisli nato, da je s tem pripomogao vekšo izušenjja zemle, kak pa če bi plitvo popraši i samo pobranao. S samim valékanjom je že pomogo hitro razvijanje lasnati cevi (hajcsövesség) v zemli, skozi šterih se suši zemlja, kaj pa ešče tiste raponje, ki na rahli zemli nastanejo pod težo valéka. Valék je dobro orodje pri obdelavi zemlje, ali samo tedaj, če ga pravilno znamo nčcati. Zato, ki ga pravilno nčcati ne ve, ga bole naj nema pri hiži, ar ga itak ima na svojo škodo.

Svarilo!

V letošnjem strmenom pridelki je precej grahora zraven. Vzrok temu, da ga je toliko je ne v mali meri konzervativnost, malomarnost ali površnost pridelovalca. Je sicer kriva posredno tudi mokra letina, gda se grahor (ali kak ga mi imenujemo kokolj, čeravno popolnoma napačno, ar je kokolj nekaj drugoga) dosta lažje sklica in močnej razvija, vendar če bi ga izčistili s trijerjem pošteno, zorali pri prašenji precej plitvo, pa še pobrali na sprotoletje zelenega, bi te bolezni nebi imeli med siljem. Krmiti se ga tudi ne priporoča, ar tak z gnojom pride z ojačeno kaljivostjo v zemljo, gde nam da zopetno nepotrebno delo, škodo naredi. Toga se tedaj izogibajmo.

Istina je to, da v denešnji pšenični kampanji skoraj vsak kmet bi si želo še več grahora, kak ga ima, ali kak — pšenice. Je sploh logično. Pšenica ima nesramno nisko ceno, grahor pa visoko. Pšenicv kúpújejo v M. Soboti za Din 100— grahor pa za Din 150— 100 kg. Vsak si premišljava, ali bi nebi bilo rentabilnejše pridelovati grahor, kak pa žitarice! Se razmi, da si natem premišljavati potrebno precej.

Vezdaj pa, gda že grahora precej imamo, ne preostane drugo, kak vse žitarice pošteno s trijerati, izbrani grahor zopet izčistiti na zato namenjenem špiral trijeri, ki se jih nahaja več v naši okolici i prodati kupcem, ki jih je več. Za grahor doblijenim zneskom si lahko kupimo pošteno krmo, i za polovico več količine, obenem pa smo se rešili čemerov pri prihodnji žetvi. Trūd zato se nam naj nemili, hitro na delo dokeč ma ceno grahor i mamó vremen za ta posel. — Števan gazda.

PRODAM klavir in radio aparat radi selitve. — Naslov se izve v Prekmurški Tiskarni.

na. Bilo bi dobro, ako si kmet na ta način pomaga, na podlagi — samopomoči. Seveda je treba zvestnost in točnost ter malo truda, ki pa ga nestane denarja.

DOMA IN DRUGOD

Letošnja letina kave v Braziliji bo izredno obilna in računajo, da bo znašala več ko trideset milijonov vreč. Da se očuvajo cene bodo zopet morali uničiti veliko množino kave. Že več mesecev uničujejo razdeljevalni uradi kave v Sao. Paulo, s tem, da jo sežigajo ali pa pomečejo v morje.

V Gdansku je umrl 69 letni Jan Verčec, ki se je na svoj način hotel znebiti revmatizma. Ker je slišal, da pik čebele ozdravi revmatizem, se je namazal z medom ter se postavil pred čebelnjak. Čebele so ga strahovito opikale in stavec je v strašnih mukah, vsled zastrupljenja krvi, v bolnišnici umrl.

Na Kitajskem je Rumena reka, ki je znana po svojih velikih poplavih, tudi letos prestopila bregove ter poplavlila obširne pokrajine. Pri tem je baje 50 000 ljudi našlo smrt. Poplavljenih je veliko število mest, mnogo vasi pa so valovi popolnoma odnesli. Valovi reke nosijo na tisoče človeških in živalskih trupel proti morju. Ker vlada obenem tudi silna vročina, se trupla naglo razkrajajo tako, da je nevarnost, da bodo iz bruhrile kužne bolezni.

V neki vasi blizu Zlatarja je zblaznel kmet Glumpak C. Oborožen s starim bajonetom je divjal po vasi ter ranil več oseb, ki so ga hotele razorožiti. Naposled se je vrnil domov, zanetil je sredi dvorišča ogenj ter pekel na njem živo kokoš. Ko so sosedi in orožniki hoteli prijeti blazneža, je ta planil med nje s težko sekro v roki. V hudi borbi so mu morali vaščani z gorjačami izbiti sekro iz rok, nakar so ga zvezali in odpeljali v blaznico.

V bližini Kisalsóvadassa je našel neki madžarski pastir zlat meč, ki

meri v dolžino 1 m in tehta 370 g. V splošnem sodijo, da je bil meč orožje hunskega kralja Atila. Orožniki, so dragoceno najdbo zaplenili ter jo izročili madžarskemu muzeju.

V Čeških Budjevicah je železničar Elias v navalu jeze ustrelil svojo devetnajstletno hčer, ker se je hotela kopati kljub njegovi prepovedi. Dekle je imelo v kopališču dogovorjen sestanek, zato ni hotela odnehati od svoje namere. Ko je oče sprevidel svoj strašni čin, se je ustrelil v glavo.

L. 1914 je odrinil na bojišče Josef Friess iz Kromeríža. Po dveh letih je prišlo uradno obvestilo, da je Friess padel v bitki. Oblasti so ga proglasile za mrtvega. Pred dnevi pa se je Friess nenadoma vrnil z ženo in otroci iz Rusije. Njegova prva pot je bila v roditeljsko hišo, potem pa je odšel s prijatelji pred spomenik padlim domačinom in se je bridko razjokal, ko je na njem našel tudi svoje ime.

Pri dviganju ruske križarke „Slavija“ se je zgodila čudna reč. Ko so preizkuševali njene naprave se je sprožil neki top in oddal močan strel. Čeprav je ladja ležala celih 15 let na morskem dnu, sta bila top in municija nepoškodovana.

Na Angleškem so zgradili lokomotivo, ki je najhitrejša v Evropi. Vozi na progi Enston - Crewe, ter predirja 158 milj (1 milja je 914,4) v 36 minutah.

V Belinbegovu blizu Skoplja sta na državnem zemljišču živela brata Kalkus. Ker sta slabo gospodarila, jima je oblast zaplenila precej pridelka in tudi seno, ki bi ga morali dobiti njegovi sosedi. Ko sta hotela brata ponoči odpeljati zaplenjeno seno, je med sosedi in njima nastala pravcata bitka. Dva moža sta pri tem izgubila življenje, dva pa sta nevarno ranjena.

Na vožnji v Matsang, na Kitajskem je skočil s tira vojaški vlak, v katerem je bilo 300 oficirjev. Vlak se je prevrnil preko nasipa v reko Tsiao. Pri strašni nesreči je utonilo 200 potnikov.

Organizacija.

Krajevno Moščanci, Domanjševci, Mačkovci. Kljub temu, da smo Vas že dvakrat opomnili na Vašo dolžnost glede članskega seznama, nam istega do danes še vedno niste poslali. Radi tega nam je delo dokaj otežkočeno in izvestje, ki bi drugače že izšlo, je ostalo nekončano. Zato Vam določamo končni rok do 30. t. m. Krajevna Domanjševci je sicer poslala seznam, toda brez označbe poklica in kraja bivališča. Če se predsedniku zdi preveč, da bi še enkrat pisal, naj se pa vsaj zgleda v tajništvo, kjer mu je na razpolago poslani seznam.

Vsem krajevnim organizacijam! Izšel je „Glasnik Jugoslovenske nacionalne stranke“, katerega so gotovo že tudi vse organizacije prejele in to v večih izvodih. Na strani 40. so Statuti stranke, katere preberite na sestankih, tako, da jih bo vsakdo poznal. Sploh pa je ta številka nekak stenografski zapisnik prvega zem. kongresa, ki se je vršil 20. in 21. julija t. l. na katerem je bilo tudi zastopana naša sreska organizacija. Vse krajevne organizacije prosimo, da nam v najkrajšem času dopišljejo članarino in prispevek za legitimacije. Posebno opozarjamo na to, da one, ki še sploh niso nič plačale. V izvestju, ki bo izšlo takoj, ko prejmemo podatke od nekaterih organizacij, bo natančno razvidno, koliko je katera organizacija plačala i. t. d. in radi tega storite svojo dolžnost!

Krajevna org. Bodonci. Sporočite, kedaj bi se lahko zgledali tajnik o dogovorjeni zadevi.

SOKOL

Vabimo vse članstvo, da poseti prirediteljev br. čete v Rakičanu v nedeljo, dne 27. t. m. 1933 ob 15. uri. Zdravo! — **Uprava S. D. M. Sobota.**

Vabimo vse br. čete, da brezpogojno pošljejo „Mali statistični izkaz“ do 29. VIII. 1933. Zdravo!

Ravnanje s prajami.

Praksa od nekdanj kaže, da je prašenje, to je prvo oranje pod setev plitvo potrebno izvršiti in to iz enostavnega vzroka, da se nepotrebno semenje (plevel) po kemprejšnjem

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Gibanje trgovstva v mursko-soboškem srezu,

v mesecu juniju 1933 sta odjavila 2 člana svoj obrtni list, a na novo pristopil ni noben, tako, da je bilo koncem meseca 488 članov včlanjenih pri Združbi;

v mesecu juliju 1933 so odjavili 4 člani svoj obrtni list, a na novo je pristopil 1 član, tako, da je bilo koncem meseca včlanjenih 485 članov.

Razglednice naših krajev, z napisi, ki niso v narodnem jeziku.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je z okrožnico št. 17643/1 od 1. avgusta 1933 po nalogu razpisa Ministrstva notranjih poslov prepovedala nadaljnjo prodajo razglednic s slikami mest in krajev Jugoslavije, ki bi imele napise v ne-državnem jeziku.

Opozorjamo vsled tega vse trgovce, ki se bavijo s prodajo razglednic, da take razglednice odvzamejo iz prometa.

Trošarine prost špirit za tvornice kisa.

Finančni minister je odredil, da se sme tvornicam kisa izdati špirit brez plačila drž. trošarine in sicer za sod normalne velikosti višina 2'25—2'50 m, premer 1.12 zgoraj, 1 m spodaj za 24 ur največ 3 litre čistega špirta. Na tej podlagi je izračunati koliko sme katera tvornica nabaviti letno trošarine prostega špirta za izdelovanje kisa. Samo ta količina se sme dati tvornicam. Večje količine sme dovoliti le finančni minister ali davčni oddelek ministrstva.

KMETIJSTVO

Konserviranje zelene krme. (Silo.)

IV.

Kakšen mora biti silo.

Kvaliteta ensilirane krme je odvisna še bolj od kakovosti silosa, kot od pravilnega in razumnega vlaganja. V pravilno zgrajenem silosu se pride la prav dobro skvašena krma, v slabem silosu pa navzlic pravilnemu vlaganju le srednje dobro, še večkrat pa pokvarjeno, plesnivo ali celo smrdljivo krmo.

Dober silo mora biti trdno stoječ, zadosti odporen na pritisk, nepropusten za vodo, neprodoren za zrak, odporen proti kislinam in izoliran proti spremembi temperature. Razven tega je tudi važna oblika silosa in njegova širina v razmerju z višino.

1.) Silo mora biti trdno stoječ. Ta pogoj je odvisen od tal in zidane podlage. Temeľ mora biti nad najvišjem stanjem talne vode. Podstavek silosa pa zadosti močen in beton z železom armiran. Težka betonska stavba se na vsak način nekoliko vse-

de, to vsedanje pa mora biti enakomerno, da stene ne dobijo razpok.

2.) Na notranji pritisk morajo biti stene tako odporne, da bi brez škode prinesle pritisk vode, če bi se silo napolnilo do $\frac{2}{3}$ višine z vodo.

3.) Stene morajo biti za vodo nepropustne, da sok, katerega izločijo razstline, ne izteče. Ta sok je važen činitelj pri konserviranju krme. Pri večjih silosih pa morajo biti posebne priprave za odtok prevelikih množin teh sokov, to pa potom sifona, da ne pride zrak do krme.

4.) Silo mora biti neprodoren za zrak, da ne more uhajati konservirajoči ogljikov dvokis, ki se nareja pri kvasenju. Pa tudi zrak od zunaj ne sme imeti dostopa skozi stene, da krma ne splesni.

Velike težave delajo luknje v silosu, katere morajo biti za lažje odvzemanje skvašene krme. Te je res težko tako zamašiti, da ne bi bile prodorne za pline in zrak. Take odprtine morajo biti, ker drugače bi rabili pri bolj visokih silosih dragi mehanizem, ki bi vlačil krmo iz silosa. Takih odprtin pa se napravi le toliko, kolikor je nujno potrebno, navadno po 1'75 do 2 m narazen in le tako velike, da lahko zleze delavec skozi, približno 50×70 cm. Luknje naj bodo ovalne, da se jih lažje zapre. Vratca se morajo dobro prilečiti, rob pa se zamaši z ilovico, še sigurneje pa z gumijevem obročom. Zapre se z notranje strani, da vratca že notranji pritisk dobro zamaši. Če te odprtine niso dobro zamašene, se pokvari ensilaža tudi v najboljšem silosu.

5.) Notranji omet silosa mora biti odporen proti kislinam, ki nastanejo pri kvasenju. Kisline zgrizejo glazuro in omet na steni. Radi tega morajo biti stene gladke in vsako leto na novo prevlečene s primerno mažo, ki zvišajo istočasno neprodornost stene. Takih maž je že dosti v prometu kot Inertol, Nigrit, siva silo-barva i. t. d. Te maže se hitro osuše in napravijo stene gladke in svetle. Nov silo se mora pred vporabo dvakrat namazati.

6.) Zunanja temperatura ne sme imeti vpliv na kvasenje v silosu, silo sam pa tudi ne sme zgubivati radi slabe izolacije svoje toplote. Pri dosti zavarovanem silosu se tudi ni treba bati, da bi po zimi v njem krma zmrznila. Na prostem stoječi silo se mora radi tega obiti z deskami. Navadno nabijajo deske na stebre, ki nosijo streho. Kmetske silose pa se zida navadno pod streho kakega gospodarskega poslopja in okrog teh se nadeva v jeseni slama ali seno.

Mraz ensilirani krmi ne škoduje, pri odvzemanju zmrzlo krmo pa se omet na stenah lahko poškoduje, otanjanje v hlevu pa bi povzročilo premočen duh, katerega se hitro naleze mleko.

7.) Oblika. Skušnja je pokazala, da so najboljši visoki ločeno stoječi in okrogli silosi. V vsakem kraju, kjer so začeli brez večjih izkušenj ob prvem zidati silose, kakor v Nemčiji pa

tudi pozneje v sosedni Savski banovini, so delali štirioglate kamrice, največkrat kar po več skupaj s skupnimi vmesnimi stenami in na skupnem podstavku. S tem se res prehrani na stavbenem materialu, v praksi je pa ta sistem odpovedal in ga tudi noben praktik in praktični strokovnjak več ne priporoča.

Teža v posameznih predalih je različna, torej tudi pritisk na fundament in tla neenak. Radi tega pride do razpoklin, pa če so te še tako majhne že lahko pokvari kvasenje.

Pri oglatih silosih se tudi krma neenakomerno vsede. V kotih ostane potem, ko se krma vsede, prazen prostor, kamor prodre zrak, ta pa po spešuje plesnivost.

Širina v razmerju z višino. Najboljše se obnese razmerje 1:2 ali 1:3, n. pr. širina 3 m, višina pa 6 9 m. Lažje je zidati široki in nizki silo, za kvasenje pa se visoki, vitki in okrogli silosi najbolj obnesejo.

(Dalje sledi.)

Koliko naj bo telica stara, predno se jo prvič pripusti. V tem članku je v zadnji številki tiskarski škrat pokvaril ves smisel. Če hočemo, da si telica preveč ne išče ne sme stati v bližini bika, pač pa privežemo telico (ali kravo), ki se noče iskati k biku.

ZA GOSPODINJE

Pomen zelenjave v prehrani.

Sveža zelenjava je bogata s hidrati ima pa v sebi malo albuminov in zlasti malo masti. Zato gotovo ni redilna. Osvežuje pa nam kri, kateri dovaja zlasti vse one rudninske snovi, ki jih kri potrebuje: jod, železo, žveplo, fosfor i. t. d. in še vitamine, katerih učinkovitost je tem večja, ker jih uživamo vse sveže. Ima pa zelenjava v sebi tudi dosti vode in kislina, ki pospešujejo prebavo in čistijo kri. Zelenjava, ki jo natrgamo na vrtu neposredno preden jo rabimo, je lažje prebavna, ko zelenjava, čeprav iste vrste, ki jo kupimo na trgu in je zato že kolikor toliko uležana. Tudi je boljša domača zelenjava ko ona, ki jo po železnici ali na kak drug način dobivamo iz tujih krajev.

Iz tega sledi, kolike važnosti je, če ima vsaka družina pri hiši vsaj majhen vrtič, v katerem pridelava vsaj najvažnejšo zelenjavo za domačo uporabo.

Pri nekaterih rastlinah uživamo listje, pri drugih cvetove, pri tretjih nabiramo semena, od četrth korenine, od nekaterih pa vse.

Rastline, od katerih uživamo samo liste, so malo redilne, vendar pa radi vode, ki jo vsebujejo v velikih množinah, zelo osvežujejo. Njih vrednost še povečajo vitamini in ogljikov dvokis, ki se nahaja v nekaterih izmed njih. Le spomnimo se, kako težko čakamo spomladi prve solate z domačega vrta. V kuhinji delé to zelenjavo v dve vrsti: v zeleno (zelje, kiselica, spinača, kreša) in v belo zelenjavo: peteršilj, zelena, cvetača, sparglji i. t. d. Zelje vsebuje v velikih množinah žveplene albumine, zato ga nekateri želodec ne more prenesti. V njem je tudi nekoliko žvepla, kar daje oni svojstveni okus vodi, v kateri se kuha.

(Dalje sledi.)

Voda in sadje

Ko jame v poletju dozorevati sadje, zabijujejo starši z vso strogostjo otrokom, naj po sadju ne pijejo vode, češ, da je to življenjsko nevarno. Če je voda po sadju škodljiva, je to le zategadelj, ker ljudje zlasti, pa otroci zavživajo sadje zelo nezmerljivo. Seveda ga navadno ne očistijo, niti umijejo. Tako pridejo s sadjem v želodec in črevesje bacili in če pijejo vodo, začne „vreti“ v trebuhu. Mešanje sadja z vodo je samo na sebi povsem nenevarno, opasno po je jesti umazano sadje in nato piti vodo. Naziranje, da je pitje vode na sadje škodljivo, izvira bržkone iz časov, ko sta razsajala po svetu kolera in tifus.

Tržne cene

Biki kg od 3—4—4.50 Din, teletice kg od 3—4—5 Din, teleta kg od 3—4—5 Din, krave kg od 1.50 2—3. Svinje kg 6—8 Din.

V nadrobni prodaji so cene sledeče: govedina kg. 8—10 Din, svinjetina kg. 10—14 Din, teletina kg. 6—14 Din, moka pšenična ogg. kg. 4—do 4.50 Din, moka II. kg. 3.50—4.—Din moka V. kg. 3.50 Din, moka ržena kg. 3 do 3.50 Din, kava surova kg. 50 90 Din, kava pražena kg. 56—140 Din, riž kg. 7—14 Din, sladkor kristalni kg. 15.—Din, v glavah kg. 16.—Din, kocke kg. 17.—Din, bučno olje 1 lt. 14 Din, olje olivno 1 lt. 16—24 Din, sol Kreška kg. 2.50 Din, sol morska mleta kg. 2.75, sol živinska kg. 1'40 Din, milo navadno kg. 9 Din, milo Zlatorog in Gazela kg. 12 Din, milo terpentinsko kg. 14 Din, petrolej lt. 7 Din, sveče pkt. 9 Din.

Cene deželnim pridelkom v tekočem tednu so sledeče: pšenica 1 q 210.—Din, žito 1 q 125.—Din, koruza debela 1 q 100.—Din, koruza čequatine 1 q 110.—Din, oves 1 q 120.—Din, ajda 1 p 170.—Din, ječmen 1 q 120—130 Din, proso 1 q 110 D, krompir 1 q 40—55 D, seno 1 q 30 35 Din, slama 1 q 20 Din.

Umetna gnojila: superfosfat 16% 1 q 105, Tomažova žilindra 18—20% 1 q 145.—Din, Nitrofoskal 1 q 148 Din, kalijeva sol 42% 1 q 182.—D, apneni prah pri odjemu celega vagona 1 q 18 Din.

Cement: Trboveljski 1 q 70 —Din, cement splitski 1 q 70 —Din, apno žgano 1 q 36 —Din.

Spominske knjige od Din 15.—naprej se dobe v knjigarni I. HAHN v M. Soboti. Dospeli so najnovejši modni časopisi.

Dijakinjo iz boljše hiše sprejem na hrano in stanovanje. Naslov se izve v Prekmurski tiskarni v Murški Soboti.

Razglas.

Občina Turnišče, bo dala dne 10. septembra ob 13. uri po javni ustmeni dražbi v zakup svojo gostilno pri cerkvi številka 3.

Zakupniki pridite na lice mesta v Turnišče.

Dijakinjo iz boljše hiše sprejem na hrano in stanovanje. Naslov se izve v Prekmurski tiskarni v Murški Soboti.

V Prekmurju na glavni cesti obstoječa dobro upeljana

GOSTILNA in lokal za TRGOVINO

se po ugodni ceni prodaja tudi proti hranilni knjižici Občinske hranilnice v M. Soboti. — Naslov se izve v Prekmurski tiskarni v Murški Soboti.